

Asia: VN/31658/2024

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit hallituksen esitysluonnoksesta.

Jos organisaationne toimii tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaviranomaisena, mitkä ovat näkemyksenne hallituksen esityksen luonnoksen 4.2.7. kappaleeseen ”Tiedonhallinnan muutosvaikutukset” organisaationne koskevan tiedonhallinnan osalta?

Tasa-arvovaltuutettu kiittää lausuntopyynnöstä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on antanut lausunnon otsikossa mainitusta lausuntopyynnöstä 20.5.2025 (YVLTK/120/2025). Tasa-arvovaltuutettu yhtyy lautakunnan lausunnossaan yksilön oikeusturvasta, syrjimättömyydestä ja yksityisyydensuojasta esittämiin huomioihin.

Tasa-arvovaltuutettu pitää lautakunnan tavoin tärkeänä, että asetuksen edellyttämän valvonnan toteutumista seurataan ja tehokkaan valvonnan edellyttämät resurssit turvataan.

Tasa-arvovaltuutetulle tulleiden yhteydenottojen määrä on kasvanut noin 55 prosenttia vuodesta 2020 lähtien ja nykyiset resurssit ovat riittämättömät tasa-arvovaltuutetun tehtävien hoitamiseen. Yhteydenottojen kasvava määrä yhdessä tekoälyasetuksen täytäntöönpanon kanssa tulee asettamaan huomattavia haasteita tasa-arvovaltuutetun toiminnalle.

EU:n jäsenvaltioiden on implementoitava kesäkuuhun 2026 mennessä direktiiviä tasa-arvoelimiä koskevista normeista yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin liittyvissä asioissa (direktiivi (EU) 2024/1499 ja direktiivi (EU) 2024/1500). Direktiiveissä vahvistetaan tasa-arvoelimiä koskevat yhteiset EU:n laajuiset vähimmäisvaatimukset. Yksi vaatimuksista on antaa elimille tarvittavat henkilöstö-, tekniset ja taloudelliset resurssit, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä. Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on julkisen taloudensuunnitelmasta vuosille 2026–2029 antamassaan lausunnossa (TyVM 6/2025 vp.) pitänyt tärkeänä, että direktiivien täytäntöönpanon valmistelussa arvioidaan tarkasti tasa-arvoelinten resurssitarpeet.

Edellä sanottu on otettava huomioon hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa kohdassa vaikutukset viranomaisiin. Tasa-arvovaltuutetulle on annettava riittävät resurssit huolehtia asetuksen valvonnasta tehokkaasti ja uskottavasti.

Hiltunen Rainer
Tasa-arvovaltuutettu

Janas Pirkko
Tasa-arvovaltuutetun toimisto